

MARKED/korn & foder



Af konsulent
Jakob F. Kjærsgaard,
Gefion, www.kornbasen.dk

Rusland sender kornpriserne op

Den russiske økonomi hænger i laser, som følge af verdenssamfundets sanktioner og den lave oliepris. Rublen styrtdykker og alle hidtidige forsøg på at forhindre kursfald er mislykkedes. Det gælder senest støtteopkøb og markante rentestigninger. De interne fødevarerpriser er eksploderet og som et modtræk har der i den seneste tid været flere officielle meldinger om begrænsning af hvedeeksporten. Indtil nu er det dog ikke lykkedes at iværksætte foranstaltninger, der virker – og et egentlig eksportforbud er ikke en mulighed, hvis Rusland ønsker at bevare det medlemskab af WTO, som det lige har erhvervet.

Frygten styrer markedet

Forvirringen og usikkerheden omkring den russiske strategi har skabt frygt i hvedemarkedet og tiltrukket sig uforholdsmæssig stor opmærksomhed. Hvedepriserne er sendt op til det højeste niveau i flere måneder. Og dette til trods for, at både USDA og FAO i samme periode har udsendt rapporter, som ikke blot har bekræftet en høj global og europæisk hvede- og kornforsyning. De har faktisk øget forsyningsgraden! Det betyder samtidig, at selvom det skulle lykkedes russerne at reducere eller besværliggøre eksporten vil det på ingen måde efterlade et hul i hvede-forsyningen, som ikke kan udfyldes.

Når det er politik, der sætter dagsordenen på afgrødemarkedet bliver forudsigelserne af prisudviklingen ganske besværlig. Det kan såmænd være svært nok, når det er de globale vejrguder, der bestemmer!

Usikre prisstigninger

De nuværende prisstigninger hviler dog på et tyndt og usikkert grundlag og vil på et tidspunkt støde ind i den kendsgerning, at hvede- og kornforsyningen ikke kan understøtte prisstigningerne – tværtimod. Når det sker, går det igen ned af bakke – spørgsmålet er blot, hvor langt vi skal op inden det sker. Personlig tror jeg ikke det vare længe før gassen går af ballonen.

Det er nemlig værd at notere sig, at hvedepriserne er stort set den eneste råvare, der stiger i øjeblikket. Majs kan ikke følge med – tværtimod. Her spiller det selvfølgelig en rolle, at prisen på råolie er styrtdykket, som følge af en overskudproduktion og producenteres magtkamp. Når prisspændet mellem hvede og majs stiger vil hvede i stigende grad blive erstattet af majs i foderblandingerne. Så falder hvedeforbruget og det lægger pres på hvedeprisen.

Russisk julegave

KornBasens holdning er, hvis man stadigvæk ligger med usolgt korn af gammel høst, skal det nuværende prisniveau betragtes, som en julegave fra Rusland og den bør man sige tak til og få kornet solgt.

Prisstigningerne har især ramt gammel høst, men der har også været en afsmittende effekt på ny høst. Vi mener dog fortsat, at priserne ligger i et niveau, som ikke giver anledning til en anbefaling om delsalg. Der er over et år til at finde en pris der er bedre – og den nuværende ligger trods alt i den meget lave ende af de sidste 5 år prisskala. Undtagelsen er maltbyg, ny høst – hvor der bør være lavet et delsalg ellers gør det nu.

Ny stigning: Bidragssatsen runder halvanden milliard

Landmænd betaler nu mere end dobbelt så meget i bidragssats som for seks år siden.

Af Einar Bo Thomsen
ebt@landbrugsavisen.dk
33 39 47 65

En procent. I gennemsnit.

Det forudser Klaus Kaiser, erhvervsøkonomisk chef hos Videncentret for Landbrug, at den gennemsnitlige bidragssats er steget til i landbruget, her sidst i december 2014.

Det er en stigning på ikke mindre end 10 procent i forhold til 2013, hvor satsen i gennemsnit var 0,91. Omregnet til kroner svarer stigningen til en ekstra udgift for danske land-

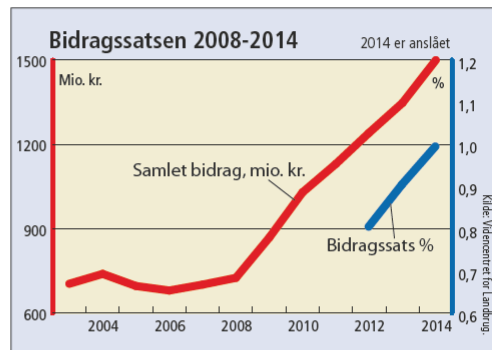
» Mit bud er, at satsen i gennemsnit ligger på 1,0 procent her lige før nytår

Klaus Kaiser,
erhvervsøkonomisk chef, VFL

mænd på et sted mellem 130 til 140 mio. kr. Om året.

Stigningen betyder, at den samlede sum af bidragssatser betalt af landmænd nu har rundet halvanden mia. kr., og at den er mere end fordoblet, siden realkreditinstitutterne for alvor begyndte at skruer op for satsen i 2008.

»Vores opgørelse viser, at bi-



dragssatsen i 1. halvår i år steg til 0,93 procent i gennemsnit mod 0,91 procent i 2013. Ud over den almindelige stigning, der har været siden, har DLR annonceret en ekstra stig-



Steg 39 procent i bidragssats: Kan ikke få at vide hvorfor

Landmand kan ikke få en forklaring på størrelsen af sin bidragssats. Trods adskillige henvendelser får han bare »en sludder for en sladder.«

Af Einar Bo Thomsen
ebt@landbrugsavisen.dk
33 39 47 65

39 procent. Så meget steg bidragssatsen på Gorm Christensens lån på et enkelt år. Sidste år var den 0,9, og i år

er den sat op til 1,25. Det svarer til en stigning på 39 procent.

At bidragssatsen er sat op, undrer ham meget. For der er ikke ændret noget negativt i hans økonomiske forhold fra 2013 til 2014.

Tværtimod. I løbet af året har Gorm Christensen selv finansieret købet af 5,3 hektar jord på kanten af Vejle Ådal, så han i dag ejer over 65 hektar, tre stuehuse og et sommerhus.

Gorm Christensen har derfor bedt Nykredit om en for-

» Når man tænker på, hvor mange der betaler bidragssats, og hvor mange mia. kr. der er tale om, så bør beregningsmetoderne lægges helt åbent frem

Gorm Christensen,
landmand, Randbøl

klaring på den store stigning i bidragssatsen og på, hvad han

selv kan gøre for at få den sat ned.

Men ingen af delene har Nykredit svaret på, trods adskillige telefonsamtaler og en fyldig mailkorrespondance mellem ham og Nykredits afdeling i Kolding og hovedkontoret i København.

»Jeg får bare en sludder for en sladder. Det mest konkrete, de siger, er, at satsen fastsættes individuelt ud fra blandt andet ejendomsstype, afdragsprofil, låntype, hovedstol og belåningsinterval. Det kan da

SPØRGSMÅL & SVAR OM BIDRAGSSATSEN



Underdirektør Poul Erik Jørgensen, Nykredit.

Nykredit: Bidragssatsen kan stige de næste fem år

ning på 0,25 procent på bidragssatsen på Fi-lån, som slår igennem i 2. halvår i år. Derfor er mit bud, at satsen i gennemsnit ligger på 1,0 procent her lige før nytår,« siger Klaus Kaiser.

Tallet er dækkende

Klaus Kaiser pointerer, at den gennemsnitlige bidragssats på 1,0 procent gælder for lån hos Nykredit og DLR Kredit. Tilsammen står de to institutter dog for næsten to tredjedele af udlånen til landbruget, og han vurderer, at tallet dækker det samlede billede af bidragssatsens størrelse i landbruget.

Han ønsker ikke at ud-

tale sig om, hvordan de enkelte realkreditinstitutters bidragssatser ligger i forhold til hinanden. Men undersøgelser foretaget af LandboSyd og Agrocura viser, at Nykredits bidragssats er lavest, at Nordea og DLR Kredit ligger i midten, og at Realkredit Danmark har den højeste bidragssats.

»Noget helt andet er, om niveauet er passende. Men der har vi desværre ikke tilstrækkelig indsigt i prissætningen til, at vi kan vurdere det. Vi kan blot konstatere, at bidragssatserne er steget kraftigt fra 2008 og frem,« siger Klaus Kaiser.

ikke være rigtigt i 2014,« siger I 48 år har Gorm Christensen aldrig betalt en termin for sent. »Jeg burde præmieres. I stedet bliver jeg straffet med endnu en stigning i bidragssatsen,« siger Gorm Christensen. Foto: Einar Bo Thomsen.

Gorm Christensen.

Gennem årene har han oplevet flere småstigninger i bidragssatsen, og nu mener han, at det må være nok.

»Det er ikke anstændigt, at Nykredit hæver satsen fra 0,9 til 1,25, når min økonomiske situation oven i købet er blevet forbedret,« siger Gorm Christensen, der har en baggrund som økonomi- og revisor, og i en alder af 70 år stadig arbejder som skatterevisor.

Tilbudt en sækning på 0,15

Ud over jordkøbet peger han på, at hans 55 hektar er blevet mere værd det seneste år. Dertil kommer, at Gorm Christensen må være prototype på ethvert kreditinstituts ønskekunde, da han har været i Nykredit i ikke mindre end 48 år og aldrig betalt en termin for sent.

»Jeg synes faktisk, at jeg burde præmieres. I stedet bliver jeg straffet med endnu en stigning i bidragssatsen,« siger Gorm Christensen.

Undervejs i forløbet har Nykredit dog tilbudt at sætte Gorm Christensens bidragssats ned med 0,15 pro-

cent. Men kun hvis han flytter sine engagementer fra Danske Bank til Nykredit.

»Det forslag synes jeg er direkte usmageligt. Jeg har været kunde i Danske Bank i 70 år, og har været yderst tilfreds. Skal jeg skifte bank, skal det være ad frivillighedens vej og ikke som en form for tvang,« siger Gorm Christensen og fortsætter:

»Det mest interessante ved Nykredits tilbud om at nedsætte bidragssatsen, hvis jeg skifter bank, det er, at de opererer med forskellige faktorer, der påvirker bidragssatsen.»

Nærmer sig monopol

Gorm Christensen pointerer, at han ikke er specielt ude efter Nykredit. Det er kreditinstitutternes generelle politik med at holde beregningen af bidragssatsen hemmelig, han anker mod.

»Som kunde aner jeg ikke, hvorfor bidragssatsen forhøjes. Og heller ikke, hvad der skal til for at få den sat ned. Det er stærkt utilfredsstillende og uhensigtsmæssigt ikke bare for mig men for alle låntagere.»

»Når man tænker på, hvor mange der betaler bidragssats, og hvor mange mia. kr. der er tale om, så bør beregningsmetoderne lægges helt åbent frem. Vi kan jo ikke bare skifte realkreditinstitut fra dag til dag. Det nærmer sig en monopolagtende tilstand, at vi ikke har indsigt i beregningerne,« siger Gorm Christensen.

Hvorfor stiger bidragssatsen?

Hvornår har det en ende?

Hvor høj bliver den?

Og kan den falde?

Det - og meget andet - har

LandbrugsAvisen spurgt

Nykredits underdirektør, Poul Erik Jørgensen, om. Læs hans svar her.

Af Einar Bo Thomsen
ebt@landbrugsavisen.dk
33 39 47 65

Hvorfor bliver bidragssatsen ved med at stige?

Vi har fra starten valgt, at vi ikke ville melde den fulde og endelige bidragssats ud på en gang. Det ville have været en helt urimelig situation at sætte landmændene i. Vi vidste heller ikke selv helt, hvor høj satsen skulle ende med at være.

Samtidig er både kapitalkravene, og den pris vi betaler for kapital, steget kraftigt.

»Vi er på vej mod en mere differentieret bidragssats, hvor der bliver større forskel på laveste og højeste bidragssats

Poul Erik Jørgensen
underdirektør, Nykredit

Hvornår stopper bidragssatsen sin stigning?

Vi skal opfylde de nye krav til kapital senest i 2019 - altså om fem år, og der skal satsen have fundet deres nye leje.

Vi er på vej mod en mere differentieret bidragssats, hvor der bliver større forskel på laveste og højeste sats. Nogle kunder har en betydelig vej endnu, og de vil opleve flere stigninger. For andre kunder er satsen på plads nu. Og for landmænd, der har en god og positiv udvikling, kan satsen falde i løbet af de næste to til tre år.

Hvor høj er bidragssatsen i 2019?

Jeg har ikke noget fast bud på det. Men jeg ville heller ikke sige det, hvis jeg havde, for prisen er en vigtig konkurrenceparameter, og vi vil vedvarende være konkurrencedygtige og ikke give konkurrenterne informationer, de kan bruge og misbruge.

Landmænd siger, at de ikke kan få at vide, hvordan I beregner satsen. Hvorfor kan de ikke det?

Vi ville gerne fortælle om det, men vi kan ikke, for vi har ikke en entydig regnemaskine, som givet et facit der skal følges.

Der er mange forhold og kombinationer, der spiller ind. For unge og nyetablerede, der som regel har en meget stor kapitalbinding, og af gode grunde ikke kan vise nogle resultater endnu, der tager vi eksempelvis de positive briller på og prissætter dem ud fra deres budgetforventninger. Vi giver dem en bedre pris end vi bør, for at bidrage til at de kan komme i gang i erhvervet.

En landmand, jeg har talt med, har fået hævet sin bidragssats med 0,35 procent fra 2013 til 2014, uden at der er sket nogle ændringer i hans økonomiske situation bortset fra, at han har købt jord som han selv har finansieret, og dermed er blevet mere solid.

Hvorfor er hans bidragssats steget?

Den konkrete sag kan jeg ikke udtale mig om. Men vi vil gerne være forudsigelige, så jeg vil anbefale, at man tager en snak med sin kunderådgiver om, hvor bidragssatsen er på vej hen.

Det er, fordi vi fra starten valgte at hæve bidragssatsen i små step, at vi stadig ser, at den stiger - også selvom kundens økonomiske situation kan være forbedret.

Flere landmænd spørger, hvorfor deres bidragssats stiger, men de får upræcise svar fra deres lokale landbrugs-kundecenter.

Hvorfor får de ikke svar?

Jeg beklager meget, at de ikke har fået det at vide. De skal selvfølgelig have en forklaring, og den skal de have af deres lokale kunderådgiver.

Hvad skal der til for at få bidragssatsen sat ned?

Vi har ikke nogen faste nedskrevne principper. Men som udgangspunkt behøver ændringer i de økonomiske nøgletal ikke betyde noget for bidragssatsen. Der skal relativt store ændringer til, og der det, ser vi på det med nye øjne.

Generelt set er der mange faktorer, der spiller ind. Eksempelvis hvis egenkapitalen stiger. Eller man vælger en låntype, der er mindre belastende, vil det også indgå i vores overvejelser.

Nogle landmænd har måske en meget stor andel af afdragsfrihed. For dem kan nye lån med afdrag måske give mulighed for at få satsen sat lidt ned, fordi de er en risiko for os, som indgår i den samlede bedømmelse af vores engagement med dem.

Det samme gælder, hvis man går væk fra variabel rente. Rentefølsomheden kan være ganske betydelig på nogle bedrifter. Lægger man om til fast rente, kan det også betyde noget.

En landmand, jeg har talt med, fik tilbudt at få sat bidragssatsen ned med 0,15 procent, hvis han flytter

sine engagementer fra en anden bank til jeres.

Er det ikke en slags metodik?

Jeg kan kun sige, at det ikke en generel politik, at bidragssatsen sættes ned med 0,15 procent på den måde. Det er en konkret beslutning taget af landmandens rådgiver.

Har I en vejledende bidragssats for landbrug?

Nej. Men ved beregninger på internt har vi en vejledende bidragssats for erhverv. Den er pt. på 1,5 procent. Som udgangspunkt gælder den også for landbrug. I vores beregning starter vi derfor med 1,5 procent for et gennemsnitligt engagement med en gennemsnitlig risiko. Derfra vurderer vi så landmanden og bedriften individuelt.

Som udgangspunkt er satsen for landbrug lavere end for produktionserhverv generelt. Det skyldes, at mange landbrug har let omsættelig, dyrbar jord og dermed større sikkerhed.

Mange produktionserhverv i byerne har en bidragssats på 3,0 procent.

»I vores beregning starter vi med 1,5 procent for et gennemsnitligt engagement med en gennemsnitlig risiko. Derfra vurderer vi så landmanden og bedriften individuelt

Poul Erik Jørgensen
underdirektør, Nykredit

I betingelserne for jeres lån står der under overskriften 'Bidrag', at Nykredit forbeholder sig "ret til med en månedens varsel at forhøje bidraget for nærværende lån". Hvorfor står der kun, at satsen kan forhøjes og ikke noget om, at den kan sættes ned?

Teksten handler om, hvad vi har ret til at gøre, og vi prøver at fortælle, hvad der kan ske. Vi skal sikre os, at kunden ved, vi kan hæve satsen, hvis det bliver nødvendigt.

Satsen kan selvfølgelig også blive sat ned. Men det er ikke nødvendigt at skrive i betingelserne, for jeg tror ikke, det giver problemer, hvis vi foreslår at sætte bidragssatsen ned.

Hvad vil du anbefale landmænd, der er usikre på, om deres bidragssats er for høj?

Jeg vil anbefale, at de tager fat i os. Vi forklarer gerne, hvorfor satsen er steget. Og hvad der skal til, for at den kan falde.

Jeg er klar over, at der er kunder, der tror, at satsen ikke kan rokkes. Men det kan den i nogle tilfælde. Så tag snakken med os. Vi vil gerne gøre tingene bedre.